

Enamorar-se i altres ridiculeses

ANNA PUNSODA

Declamen Pablo Neruda al llit, juguen a endevinar les formes dels núvols i tenen per refugi se-

cret una roca vora el mar: els amants de *Cada dia, cada hora* fan tot el que han de fer els púbers enamorats dels manuals, amb la diferència que a ells la conya se'ls allarga fins passada la cinquantena. A la seva primera novel·la Nataša Dragnić ens ven el melodrama de dues "ànimes bessones" que van haver-se d'acomiar en acabar l'escola bressol, que van passar quinze anys sense saber res l'un de l'altre però intuït que s'esperaven i que un vespre van coincidir a París, on van "estimar-se" – "Els cossos enganxats. Suats. Cansats. Famolencs. Insaciables" – i on van començar un vals pesadíssim d'apropaments i separacions.

Sempre es diu que la primera obra d'un bon autor té d'intensitat el que encara no té de tècnica, però en aquest cas hi falta tot. Dragnić abusa de la repetició d'imatges i de paràgrafs per explicar la permanència d'uns sentiments que no comunica explorant els personatges. Explota la frase curta per crear una tensió que la construcció deficient dels ambients no li permet crear, i fa uns salts temporals tan matusers que semblen l'esborrany de l'obra. El que podria ser una novel·la d'amor viva i senzilla és una peça artificiosa, mal treballada i farcida de frases com "No hi ha hagut mai dues persones que riguessin tant, juntes" o "La Dora li petoneja la cara satisfeta. I s'estimen. I ja no està tot perdut".

Segurament caldria incloure *Cada dia, cada hora* dins el fenomen *crossover*, el de les novel·les fresques que pretenen captar tant el lector adult com l'adolescent. Però en cas que qualsevol obra tingui diferents nivells de lectura i que el més elevat vingui marcat per la profunditat de les emocions que hi apareixen, aquí aquest nivell seria ínfim. L'amor com a torbació i connexió mental inevitables, que és la imatge més corrent de la transcendència i que fa segles que ens dona grans obres, se'ns presenta amb una retòrica tan ridícula que només pot captar un lector infantilitzat. ♦♦

CADADIA, CADAHORA
NATAŠA DRAGNIĆ
EMPÚRIES/SEIX BARRAL
TRAD. MARTA PERA CUCURELL
240 PÀG./18,50€

IMATGE PROMOCIONAL DE L'ADAPTACIÓ TEATRAL D'EL FURGATORI

“A bots i pedrals”

VÍCTOR OBIOLS

L'autor ens indica en algun lloc que *El romanço d'Anna Tirant* es tracta d'una tragèdia metaliterària. I certament a l'obra se li ha conferit estructura tràgica. Una obra que és filla (o ja néta?) del postmodernisme, moviment que propugnava, entre altres coses, l'autoreferencialitat, la literatura com a subjecte d'ella mateixa. I, no obstant això (el perfil de tragèdia i el poti-poti postmodern), en el pròleg, a càrrec del *doppelgänger* del poeta, Quim Porta (que no només *el porta*, sinó

que li *importa*, per a la seva pròpia conservació biològica, si més no), ens dona a entendre que aquest llibre és l'esmena, i ho diu amb filigrana retòrica, "als debats endegats per debuts indeguts", que foren la descripció d'un itinerari geogràfic, en aparença equivocat. Potser som davant d'una literatura periegètica (com la del vell Pausànies), i es vol començar fent-ne esment per fer esmena del llibre anterior, *El furgatori*. Allò que vam poder veure els assistents a la presentació d'*El Romanço d'Anna Tirant* a l'Horignal era una *performance* en tota regla del poeta, que interpreta les diver-

EL ROMANÇO D'ANNA TIRANT
JOSEP PEDRALS
LABREU
196 PÀG./15€

Els fulgors (excessius?) del llenguatge

PERE ANTONI PONS

Després de més d'una dècada sense publicar cap llibre, el crític literari Ponç Puigdevall va reaparèixer el 2010 amb la novel·la *Un dia tranquil*, protagonitzada per un escriptor alcohòlic i en plena crisi existencial abocat a una metòdica autodestrucció. Només dos anys més tard, Puigdevall torna amb una nova obra, *L'atzar favorable*, un recull de set relats plens de personatges erràtics, d'una sociabilitat tortuosa i fallida.

Dues són les característiques que cohesionen i donen homogeneïtat al llibre com a conjunt. La primera és la voluntat de Puigdevall d'explorar fins a l'extenuació tots els plecs d'unes relacions humanes –senti-

mentals, d'amistat, paternofiliales o professionals– estranyes i decebedores, dinamitades o corcades per tota mena de passions, sentiments o manies fosques i poc saludables. Com a complement d'aquesta exploració implacable de les relacions humanes, Puigdevall vol expressar, també amb el més gran detallisme, el complicat encaix d'uns individus humanament maldestres amb un entorn indiferent o hostil.

L'altra característica és l'aposta per un estil molt treballat i personal, només apte per als lectors més entrenats. Densa i cerimoniosa, la prosa de Puigdevall està forjada a còpia de frases llarguíssimes, plena de meandres i tanmateix àgil i musculosa, especiada per nombrosos adjectius i carregada d'adverbis. És tan deliberadament boscosa que

L'ATZAR FAVORABLE
PONÇ PUIGDEVALL
TUSQUETS
202 PÀG./17€

ses veus que ha enunciat en el romanço. I és quan aquesta literatura s'encarna, quan es fa so (entonada) i es fa visual (gestualitzada).

En una crítica excel·lent de Lluís Roda a la revista *Reduccions*, el comentarista, parlant d'*El furgatori*, adverteix al poeta que haurà de triar en el futur si prefereix lectors o espectadors, que haurà de triar entre "l'acudit fàcil i la tasca intel·ligent". És perspicaç la dicotomia, però potser és falsa. Aquest "fill natural de Francesc Vicent Garcia", segons Roda, amb un bagatge exuberant i, a més, dotat d'una intel·ligència crítica sobre tot el que elabora, vivint-ho amb alegria –l'alegria creadora–, resulta ser un singular *wunderkind* de la poesia catalana, practicant un hibridisme que el situa en l'espai que va de joglar a trobador, segons Roda, i que "troba leu i troba ric". Però, i si "l'acudit fàcil" fos alhora "tasca intel·ligent"?

Potser Pedrals encarna, des de l'oralitat, aquesta exuberància amazònica sota una pluja a bots i barrals, lluny de terres eixorçades, i és més a prop de la sàtira menipea, tal com l'entenia Mikhaïl Bàkhtin, que no pas de l'homilia moralitzant experiencial, per no dir dels post-simbolismes. És a dir, vivint un sentit carnavalesc del món, el gran teatre, en el qual, a més a més, el poeta practica una joiosa heteroglòsia: barreja registres; fa i estrafà veus quan actua; s'agrada de salpebrar la seva llengua de formes dialectals, de cultismes, de col·loquialismes, d'idiotismes, i, al capdavant, exhibeix les seves dots de malabarista lingüístic en un ventall força ampli, amb un domini notable de les formes poètiques i un bon coneixement de la tradició.

La pluriocupació del poeta –escriu, actua, ensenya–, com en el joc de l'oca, el fa capaç de salts –no necessàriament epistemològics– majúsculs. O de piruetes verbals, com quan, per evitar una rima falsa, falseja el lèxic, "la nostra Anna a / la tartanna", o morfemes verbals, "l'Anna annava / mirant marges...", aquí per mor de la facècia. Es diria que Josep Pedrals té "la força i el valor / per ficar-se a l'autopista / anant amb ciclomotor". ♦♦

pot resultar espessa. Certs passatges sembla que repton orgullosament el lector a no emetre cap judici fins a haver-ne fet una relectura. Sumptuosa i exuberant, de vegades frega la verborrea incontinent, però no hi cau gairebé mai.

L'inconvenient d'una intensitat verbal tan poderosa és que desactiva o anul·la la intensitat dramàtica de les històries. Puigdevall crea una realitat verbal tan potent i tan enlluernadora que fa pràcticament inasequible l'experiència humana que vehicula i expressa. Vull dir que, a diferència del que succeeix amb la literatura més onanista i superficial –cartó pedra preciosista–, aquí les anècdotes argumentals i la humanitat hi són, però gairebé no les percebem, engegats com estem pels fulgors (excessius?) del llenguatge. ♦♦